

«صد سال نقاشی در تهران» منتشر شد

«صد سال نقاشی در تهران» نوشته سیدامیر سقراطی توسط انتشارات علمی و فرهنگی منتشر شد. نویسنده در این کتاب به هنر نقاشی در تهران از قاجار تا دوران معاصر می‌پردازد.

به گزارش سایت خبری پرسون، به نقل از روابط عمومی انتشارات علمی و فرهنگی، هنر دریای بی‌کرانی است که شروع تحقیق در آن ممکن است به اختیار آدمی باشد اما پایان آن در دیدرس هیچ‌کس نیست. از همین رو پژوهش در هنر و تاریخ هنر زمانی برای پژوهشگر عملی می‌شود که با نگاه خاص و هدفمندی سراغ آن برود. دست‌کم زمانی این پژوهش، رنگ واقعیت می‌گیرد که از نظر زمان و مکان آن را محدود کنیم. با این مقدمه کتابی جدید از انتشارات علمی و فرهنگی در حوزه هنر معرفی می‌شود؛ «صد سال نقاشی در تهران» پژوهشی است از سید امیر سقراطی که به هنر نقاشی در تهران از قاجار تا دوران معاصر می‌پردازد.

نویسنده در مقدمه کتاب اشاره‌ای به سال ۱۴۰۰ می‌کند و اینکه این زمان «بازخوانی رخدادها، جریان‌ات و بزنگاه‌های هنرهای تجسمی [را] در صد سال اخیر الزامی می‌نماید». مخاطب با تورق این کتاب، درمی‌یابد که نخستین تصاویر تهران، نه با دوربین عکاسی، که در نقاشی ثبت شده‌اند؛ «برخی از این تصاویر در آثار شرق‌شناسان یا بازرگانان و سفیران دولت‌های غربی گرد آمده‌اند». این کتاب تلاش کرده چهره تهران را تا حد امکان با جامعیتی درخور تأمل نشان دهد؛ چه مناظر و طبیعت تهران، چه منظره ساختمان‌ها و گذرها و چه ابزار و اشیاء. برخی از این نقاشی‌ها که روایتگر تهران است اطلاعاتی ارزشمند درباره خلق‌وخوی مردم، پوشش مردم و مشاغل آن‌ها در اختیار ذهن وقاد مخاطب قرار می‌دهد؛ همچنین «عزاداری و تعزیه، طبیعت و مناظر شهری، مراسم‌های سنتی و ملی، زیارتگاه‌ها و گورستان‌ها و بسیاری از چیزهای دیگر از زندگی روزمره مردم کوچه و خیابان در این نقاشی‌ها ثبت شده است».

صد سال نقاشی در تهران دو فصل دارد: فصل اول؛ پایتختی تهران، پیش از ورود عکاسی و فصل دوم؛ هنرمندان.

در فصل اول نویسنده به مباحثی همچون «سیمای تهران در نقاشی‌های سفرنامه‌نویسان غربی»، «تصویر تهران در نقشه‌های اروپاییان»، «چاپ سنگی، مطبوعات، کتاب و تصویر تهران»، «شهر و مردم در آثار نقاشان زبردست قاجاری»، «نوگرایی و هنرمندان نوگرا» و «پرداخته است».

در فصل دوم که به هنرمندان اختصاص دارد کمتر شاهد توضیح و متن هستیم و بیشتر صفحات کتاب به نقاشی‌های هنرمندان مختلف اختصاص دارد.

این کتاب با طرح‌ها و نقاشی‌های فراوان علاوه بر اینکه برای پژوهشگران هنر نقاشی مناسب و مفید است، برای مخاطبان غیرحرفه‌ای هم که از هنر لذت می‌برند خالی از لطف و فایده نخواهد بود.

در بخشی از این کتاب می‌خوانیم:

«اگرچه نوگرایی در نقاشی باعث بروز لهجه جدیدی در نقاشی ایران شد و کشیدن از طبیعت و مناظر به شیوه قدیم دیگر باب نبود، نقاشان نوگرای ایران یعنی کسانی مانند محمود جوادپور (متولد ۱۲۹۹ ش در تهران)، احمد اسفندیاری (متولد ۱۳۰۱ ش در تهران) و عبدالله عامری الحسینی (متولد ۱۳۰۱ ش در تهران) کشیدن نقاشی از طبیعت و منظره به شیوه خود ادامه دادند. جوادپور، اسفندیاری و عامری هر سه در دانشکده هنرهای زیبای تهران درس خواندند. آنچه در آثار این سه هنرمند دیده می‌شود نماهایی روستایی از فضای تهران در دوره پهلوی اول است که تهران هنوز درگیر مشکلات حاد شهرنشینی و آشوب‌های زیست‌محیطی نشده بود».

تهران در آثار این سه نماینده هنر نوگرا مظهر ملایمت، آرامش و وابستگی به سنت‌های زیست قدیم است، سنت‌هایی همچون رفتن به چشمه، گردش در بیرون از تهران، بازار روستایی و کوچ (در آثار جوادپور)؛ چوپانی، زنان زارع، بازار دستفروشان و فروشندوها (در آثار اسفندیاری) و کار در مزرعه، کوچ پاییزی و خفتن در طبیعت (در آثار عامری). نقاشی‌های این سه تن گزارش‌هایی هستند از زیبایی‌های زندگی و آرامش محیط‌های روستایی اطراف تهران، کارهای آرام و ملایم با رنگ‌پردازی و قلم‌گذاری‌های نرم و لطیف که هم نمایش روحيات و خلیقات این هنرمندان در نگاه کردن به پیرامون است و هم نمایش تهران در روزگار گذشته. این لطافت نقاشی از تهران را دیگر کمتر در نقاشی‌های بعد از این تاریخ شاهدیم. آن سکوت و سکون و زیبایی که در نقاشی از تهران در دوره قاجار هست تا این نقاشی‌ها هم ادامه می‌یابد.» (صفحه ۸۴)

انتشارات علمی و فرهنگی کتاب صد سال نقاشی در تهران اثر سید امیر سقراطی را در ۲۲۸ صفحه و در قطع خشتی با قیمت ۱۴۶ هزار تومان منتشر کرده و در اختیار علاقه‌مندان قرار داده است.